

Özel Öğrenme Güçlüğü ve Nedenleri

Zekası normal veya üstünde olan çocukların; yaş, zeka düzeyi ve aldıkları eğitime göre okuma, yazma ve matematik öğrenmede beklenenden geride olmasıdır. Disleksi (okuma güçlüğü) ÖÖG'nin bir alt grubudur. Diğer alt gruplar, disgrafi (yazma güçlüğü), diskalkuli (matematik öğrenme güçlüğü) ve dispraksidir (motor koordinasyon bozukluğu).

Özgül öğrenme güçlüğü, nörogeşimsel bir işlev bozukluğudur ve nedenleri tam olarak bilinmemektedir

ÖÖG, genetik ve çevresel etkenlerin birlikteliği ile oluşur.

ÖÖG'de gelişimde ailesel yatkınlığın varlığı bilimsel olarak kanıtlanmıştır.

Tek yumurta ikizlerinde ÖÖG neredeyse ikizlerin her ikisinde de görülmektedir.

(Ortalama yüzde %80)

Bu oran çift yumurta ikizlerinde %30'lara düşmektedir.

Anne-baba herhangi birinde öğrenme güçlüğü varlığında, çocuklarda ÖÖG görülme olasılığı yüzde 25-40'tır.

Kardeşlerin birinde ÖÖG varlığında bu oran yüzde 30'lara varmaktadır.

Son yıllarda yapılan araştırmalarda ÖÖG gelişiminden sorumlu kromozom ve genler tespit edilmiştir.

ÖÖG bulgularının çeşitliliği, değişik beyin bölgelerine ilişkin işlevsel sorunlarla açıklandığı gibi, değişik beyin bölgeleri arasında koordinasyon bozukluğu

ile de açıklanabilir.

Hamilelikte alkol-sigara kullanımı, hamilelikte geçirilen enfeksiyonlar ve hamilelikte ilaç kullanımı ÖÖG gelişiminde yol açabilir.

Başta asfiksi (doğum esnasında oksijensiz kalma) olmak üzere doğum travmaları da ÖÖG'ye yol açabilir.

Yeni doğan dönemi hastalıkları; enfeksiyonlar, kafa travmaları, kurşun vb. toksik maddelere maruz kalma olabilir.

•Kesin olarak kanıtlanmasa da erken çocukluk döneminde tüketilen bazı hazır gıdalardaki gıda koruyucular, renklendiriciler ve katkı maddeleri de ÖÖG gelişiminde sorumlu olabilir

Okul Öncesi Erken Dönem Belirtileri

Temel kavramların kazanılmasına yetersizlik (renkler, basit şekiller, sayılar, harflerin bazıları, sabah-akşam, dün-bugün, önce-sonra, aşağı-yukarı, sağ-sol, ön-arka.

Bellek bozuklukları; Arkadaşlarının isimlerinin unutulması, şiir-şarkı ezberleyememe, öğrendikleri şehir-küçük isimlerini hatırlamakta zorlanma

Dikkat-algı-odaklanma güçlüğü: Basit sözlü yönergeleri yerine getiremememe, anlatılanı takip edememe, dikkatini sürdürmememe, odaklanmada güçlük gibi dikkat problemleri.

Organizasyon bozuklukları; Giyinmede kıyafetlerin karıştırılması (Atletten önce kazağın giyilmesi, kesmeden yapıştırmaya çalışmak, v.b.)

Birbirine bağlı yönergeleri yerine getirmede zorlanırlar. (Yatak odasına git ve oradan gözlüğümü al ve bana getir.)

Motor gelişim sorunları: Özellikle ince motor gelişimde güçlükler görülebilir.

Makas kullanamama, kalem tutamama gibi. İp atlama, sek sek oynama, top sürmede zorlanma.

Duyularını ifade etmekte ve kontrol etmekte zorlanabilirler.

Yaşına göre daha çocuksu hareketleri, daha küçük yaş dönemlerine ait oyun ve oyuncak seçimleri olabilir.

•Kendinden daha küçük çocuklarla arkadaşlığı tercih edebilirler.

•Yersiz öfkelenmeler, neşelenmeler görülebilir. Bunlar duygusal olgunlaşmadaki gecikme olarak kabul edilebilir.

Okul Dönemi ÖÖG'nin Erken Belirtileri

Harfler ve sesler arasında bağlantı kurmada güçlük. Harfleri tanıma harflerin yönü ve biçimi açısından benzerlik ve farklılıkları ayırt edememe.

Sesleri kullanarak sözcük üretmede güçlük. Bir kelimeyi oluşturan sesleri/hecelerine bölme yada bu ses/heceleri bir araya getirerek kelime oluşturmada güçlükler.

Okurken basit kelimeleri karıştırma. Okurken harflerin değiştirilmesi, atlanması veya sıralamasının değiştirilmesi. -kelimeyi tam olarak okumak

yerine tahmin etmek. Bunun sonucu olarak da yanlış, yavaş, duraksayarak okumak

Sürekli okuma hataları yapma.

Basit matematik kavramlarını anlamada güçlük.

Zamanı söyleme ile ilgili becerilerde güçlük.

Rakamları, sayıları ve matematik işaretlerini karıştırma.

İşlem sırasını özellikle çok aşamalı

işlem gerektiren sorularda karıştırma. Mekansal oryantasyon ve sıralama

işlemlerini karıştırma, (Sağını solunu karıştırma, toplamaya sağdan başlayacağına soldan başlar, Çarpmalarda eldeleri yanlış yere ekleme.)

Akıcı, doğru okuyamama ve okuduğunu anlamama güçlüğü nedeniyle metin problemlerini anlama ve çözmede güçlükler.

Özel Öğrenme Güçlüğü'nün Tanılanması

Özel öğrenme güçlüğü'nün tanı aşaması çok önemlidir. Birçok hastalık ve durum öğrenme sorunlarına neden olabilir, bunlar ayırte dilmelidir. (Görme-işitme kusurları, duygusal problemler v.b.)

Bunun yanında bir çok hastalık ÖÖG'ye eşlik edebilir. Eşlik eden durumlar eğitim ve tedaviyi etkiler.

Dikkat eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu varlığı özellikle değerlendirilmelidir.

Özel Öğrenme güçlüğü yaşayan çocuğun erken müdahale için erken fark edilmesi ve tanılanması çok önemlidir. Tıbbi tanılama yapıldıktan sonra

araştırma hastanelerinden alınacak Çocuklar için Özel Gerekse nım Raporu (ÇÖZGER) ile çocuğun okulundan alınacak eğit sel değerlendirme isteği formu ile beraber bağı lı bulunulan Rehberlik ve Araştırma Merkezine başvuru- lur. Başvuru sonrası RAM'larda eğit sel tanılanması ve de ğerlendirilmesi yapıldıktan sonra öğrenci için destek eğitim ve resmi tedbir kararı alınır. Böylelikle resmi tedbir kararıyla öğrenci kaynaştırma eğiti-

minden ve destek eğitim kararıyla da okulun haricinde rehabilitasyon merkezlerinden eğitim alması sağlanmış olur.

Öğrenciye ÖÖG tanısı konulduysa bunun bir güçlük olduğunu hem ebeveynler hemde öğretmenler kabul etmelidir. Bu

yüzden sabırlı ve anlayışlı olmak gerekir.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ ÇALIŞMA STRATEJİLERİ

OKUMAYI GELİŞTİRME ÇALIŞMALARI

Akıcı okuma hemen hemen tüm özel öğrenme güçlüğü yaşayan çocukların temel problemlerindedir. Genellikle bu özellikleri ile çok çabuk fark edilirler. Akıcı okuma okuduğunu anlamının en önemli öğelerindedir. Anne-babalar evsel çalışmalarında birkaç basit ve eğlenceli etkinlik yoluyla akıcı okumada yol kat edebilirler.

Eşleştirilmiş Okuma Tekni ği:

Okunacak paragrafı veya cümleyi ilk önce siz okursunuz daha sonra aynı cümle veya paragrafı çocu ğunuzun okumasını sağlırsınız. Okunacak paragrafı veya cümleyi çocu ğunuzun takip etti ğinden emin olmalısınız.

Kayda alma tekni ği:

Çocu ğunuzun okuma sırasında kendi sesini kayıt cihazı veya telefonuzla kaydedip daha sonra tekrar okumasını çocu ğa dinleterek takip etmesini hatalı

Kelimeleri Kutucuklara Alma:

Bazı disletik çocukların görsel algılanmaları çok gelişmiş olabilmektedir. Eğer çocu ğunuzun görsel algısının güçlü olduğunu düşünüyorsanız seçmiş olduğunuz kelimeleri harflerin yükseklik ve alçaklık şekillerine göre kutucuklara aldırabilirsiniz. Disletik çocuk kutu içerisine almış olduğu kelimenin yazılışını bir resim gibi algılayacak ve her defasında karşılaştığı kelimeyi hecelemeden hızlı bir şekilde okuyabilecektir.

Kelimeleri ve Cümleleri Uzatma Tekni ği:

Kelimeleri ses veya hecelerle cümleleri de kelimelerle her defasında uzatılma-

okudu ğu kelimelerin renkli kalemle işaretlenmesini isteyebilirsiniz.

Kelime analizi tekni ği:

Bu teknik çocu ğunuzun okumuş olduğu parçalardan zorlandığı kelimelerin seçilerek önce harflerin kodlanarak okunması, daha sonra kelimelerin hecelerine ayrılması ve okunması kelime-deki sesli ve sessiz harflerin belirtilmesi ve ardından hızlı bir şekilde okunması aşamalarından ibarettir. Günde yapacağınız 3-5 kelime çocu ğunuzun kelime bankasında damlaya damlaya

sının sağlanması. Her yeni eklenen ses hece veya kelimenin renkli kalemle yazılmasında fayda var.

At
Atmak
Atmalık
Satmalık
Top oynadı.
Arkadaşı top oynadı.
Arkadaşı bahçede top oynadı.

Ulama Tekni ği

Biz buna sarhoş okuma da diyoruz. Bu teknikte okunan heceden sonraki hece için çocu ğa zaman kazandırma genel amaçtır. Bunun için her hece olması gerekenden daha fazla uzatılarak okutulur. Oldukça işe yarayan önemli

göl olacaktır

Fonem Farkındalığı Tekni ği

Oturma odanızda bulunan eşyalar ya da çocu ğunuzun oyuncaklarından başlayabileceğiniz bir çalışmadır. Nesnelerin isimlerinin başlangıç ve bitiş seslerinin sorulduğu ve söylendi ği fonem farkındalığını müthiş geliştiren bir çalışmadır. Disleksi çocuklarda fonem farkındalığının oluşması akıcı okuması için çok önemlidir.

bir tekniktir, eğlenceli tarafı çocukları cezbeder.

Beraber Okuma:

Öğrencinin okuma düzeyine uygun bir sayfalık bir metin seçin. Siz ve çocu ğunuz aynı anda metni okumaya başlayın. Ebeveyn çocu ğa oranla daha yüksek sesle ve biraz daha hızlı okumalıdır. Çocu ğunuzun okumanıza yetişemiyorsa hızınızı ona göre ayarlamaya çalışın. Aynı metni tekrar tekrar beraber okuyabilirsiniz.

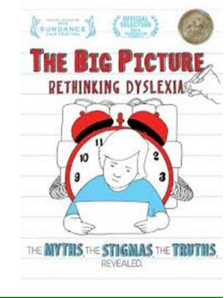
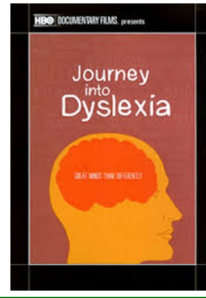
KİTAP ÖNERİLERİ

Evde ve Okulda DİSLEKSİ

FİLM ÖNERİLERİ

MATEMATİKSEL KAVRAMLARIN ÖĞRETİMİ:

Matematiği güçlüğü (Diskalkuli) : Sayı algısı bozukluğundan dolayı bireyin aritmetik işlemlerde, dört işlem problemlerinde, ölçmede ve diğer matematik alanlarında yaşadığı zorluklardır. Sayı algısı, sayıları, sayısal ilişkileri anlama ve sayı ile ilgili bileri matematik işlemlerinde nasıl kullanacağını bilme yetisidir.

Somut Objeler Kullanma

Örneğin toplama veya çarpma işlemi öğretilirken boş bir yumurta kutusu kullanılabilir. İçine fasulye, nohut v.b. konularak somutlaştırılabilir.

Örneğin 4 kere 5 dediğimizde dört kutunun dört gözüne 5'er adet fasulye konulduğunda kaçtane toplamda fasulye olduğu görselleştirilmiş olur.

Yarı somut öğretim

İşaretleri, çizgileri, ya da resimleri kullanma aşamasıdır. Burada hangi sembolü kullanacaksınız hangi rakamın kaç tane neyi temsil ettiği kavratılmış olur. Toplama yapılırken çizgiler toplanır. Çıkarma yapılırken çizgiler eksiltir gibi.

Soyut Öğretim

Öğrenci matematik kavramlarının somut ve yarı somut temsillerini kavradıktan sonra soyut öğretime rahatlıkla geçebilir.

Nokta Belirleme Tekniği : Burada 1'den 9'a kadar olan sayıların nokta sembolleri ile gösterilmesidir.

1'den 5'e kadar olan rakamların üzerindeki noktalar 1 değerindedir. 6'dan 9'a kadar olan rakamların üzerindeki noktalar iki değerindedir.

1		6	
2		7	
3		8	
4		9	
5		10	

